

υποκριτικό κώδικα που παραπέμπει στην παιδική ζωγραφική και στους τρόπους με τους οποίους υποδύονται τα μικρά παιδιά τους μεγάλους. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι επιδιώξαμε να είναι η παράστασή μας «απλοϊκή», «εύκολη». Απλώς, μέσα στην αλήθεια και την αφέλεια του παιδικού παιχνιδιού, βρήκαμε εκείνα τα στοιχεία που θα μας επέτρεπαν να παίζουμε με τα στερεότυπα και να προσεγγίσουμε την αθωότητα του παραμυθιού, χωρίς να καταφύγουμε στην ακραία γελοιογράφηση ή στο υπερβολικά γκροτέσκο. Έτσι, όλα γίνονται ένα παιχνίδι. Ένα παιχνίδι όμως που απαιτεί ειλικρίνεια και πίστη για να έχει ενδιαφέρον. Ένα παιχνίδι δηλαδή σαν το θέατρο.

ΓΛΥΚΕΡΙΑ ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Ο Λόρκα για το θέατρο

Σήμερα δεν σας μιλώ σαν συγγραφέας ή ποιητής ή έστω σαν ένας απλός σπουδαστής του πλούσιου πανοράματος της ζωής του ανθρώπου, αλλά σαν ένας φλογερός γεμάτος πάθος οπαδός του θεάτρου της κοινωνικής ενέργειας. Το θέατρο είναι ένα από τα περισσότερα εκφραστικά και ωφέλιμα όργανα για να οικοδομηθεί ένα έθνος. Είναι το βαρόμετρο του μεγαλείου του ή της παρακμής του. Ένα ξύπνιο θέατρο, καλά προσανατολισμένο σ' όλους του τους τομείς, από την τραγωδία ως το κωμειδύλλιο, μπορεί να μεταβάλει την ευαισθησία ενός λαού μέσα σε λίγα χρόνια. Ένα θέατρο με αδύνατα πέλματα αντί για φτερά μπορεί να φτηνύνει και να αποκοιμίσει ένα ολόκληρο έθνος. Το θέατρο είναι το σχολείο των δακρύων και του γέλιου, είναι το ελεύθερο βήμα όπου οι άνθρωποι μπορούν να απολυτρωθούν από μια τετριμμένη και διαφορούμενη ηθική, όπου μέσα από ζώντα παραδείγματα μπορούν να εξηγήσουν τους αιώνιους νόμους της καρδιάς και του νου του ανθρώπου.

Federico Garcia Lorca

Η Πειραματική Σκηνή συμμετέχει στην

CONVENTION THEATRALE EUROPEENNE
EUROPAEISK TEATER CONVENTION
CONVENCIÓN TEATRAL EUROPEA
CONVENZIONE TEATRALE EUROPEA
CONVENÇÃO TEATRAL EUROPEIA
EUROPESE THEATER CONVENTIE

EUROPEAN THEATRE CONVENTION
EUROPAISCHE THEATER KONVENTION
EUROOPPALAINEN TEATTERUNIONI
EUROPEISK TEATER UNION
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ
EVROPSKA GLEDALISKA KONVENCIJA

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

ΘΙΑΣΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ «ΤΕΧΝΗΣ»

Η Πειραματική Σκηνή ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1979, από τον θεατρολόγο Νικηφόρο Παπανδρέου, στο πλαίσιο της Μακεδονικής Καλλιτεχνικής Εταιρείας «Τέχνη». Από το 1986 στεγάζεται στο θέατρο «Αμαλία».

Εκτός από τη Θεσσαλονίκη, έχει δώσει παραστάσεις σε πολλές πόλεις και χωριά της Μακεδονίας και της Θράκης, στην Κρήτη, τη Ρόδο, τη Μυτιλήνη, τον Βόλο, το Ναύπλιο, την Καλαμάτα, την Πάτρα καθώς και την Αθήνα. Έχει επίσης εμφανιστεί σε ξένα φεστιβάλ, στην Αυστραλία, την Αγγλία, την Ιταλία, την Αίγυπτο, τη Σουηδία και τη Νορβηγία.

Έχει ανεβάσει ως τώρα εξήντα έργα ελλήνων και ξένων συγγραφέων, κλασικών και σύγχρονων ανάμεσα στους οποίους: Ευριπίδης, Αριστοφάνης, Σαίξπηρ, Γκολντόνι, Τσέχοφ, Ίψεν, Λόρκα, Μπρεχτ, Μπέκετ, Μισίμα, Ντύλαν Τόμας, Πίντερ, Ιονέσκο, Μπέργκμαν, Ρομέρ, Γουέρτενμπεϊκερ, Κατρίν Ανν, Ρεζά, Κήτλν, Μέρφυ, Καπετανάκης, Ξερόπουλος, Αναγνωστάκη, Καμπανέλλης, Λυμπεράκη, Ποντίκας, Δήμιου, Μιχαηλίδου. Τα τελευταία χρόνια έχει καθιερώσει το σύστημα του εναλλασσόμενου δραματολογίου παρουσιάζοντας δύο με τρία έργα μέσα στην ίδια εβδομάδα.

Παράλληλα εκδίδει το περιοδικό *Θεατρικά Τετράδια*, του οποίου έχουν κυκλοφορήσει ως τώρα τριάντα τρία τεύχη.

Ο θίασος αναπτύσσει σχέσεις συνεργασίας με τον κόσμο της εκπαίδευσης, οργανώνοντας ειδικές παραστάσεις για σχολεία, σεμινάρια θεατρικής επιμόρφωσης για δασκάλους και καθηγητές, ανοιχτές πρόβες για φοιτητές κ.ά.

Από το 1994, οργανώνει κάθε χρόνο το διεθνές φεστιβάλ «Θεατρική Άνοιξη».

Από το 1996 είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Θεατρικής Σύμβασης, μιας οργάνωσης κρατικών, δημοτικών και επιχορηγούμενων θεάτρων από δεκαοκτώ χώρες της Ευρώπης.

Η Πειραματική Σκηνή επιχορηγείται από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Διεύθυνση: Θέατρο «Αμαλία», Αμαλίας 71, 546 40 Θεσσαλονίκη.
Τηλ. 821.483, fax 860.708.

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ της «Τέχνης»

Θεσσαλονίκη

Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα

Οι φασουλήδες του Κατσιπόρα

Πρώτη παράσταση
30 Οκτωβρίου 1998
Θέατρο «Αμαλία»

Μετάφραση: Ιουλία Ιατρούδη
Σκηνοθεσία: Γλυκερία Καλαϊτζή
Σκηνικά-Κοστούμια: Λίλα Καρακώστα
Μουσική: Ηρακλής Πασχαλίδης
Χορογραφία: Μαρία Γκούτη
Μουσική διδασκαλία: Αίγλη Χαβά-Βάγια
Φωτισμοί: Στράτος Κουτράκης
Βοηθός σκηνοθέτη: Κορίνα Χαρίτου
Βοηθός σκηνογράφου: Μαρία Καραδελόγλου

Δ ι α ν ο μ ή

Μένη Κυριάκογλου: Κουνούπης
Μαρία Σαλτίρη: Ροζίτα, Κοντραμπατζής
Γιάννης Καλαβριανός: Πατέρας, Λιγοψύχης, Κοντραμπατζής
Γιάννης Μόχλας: Κοκολίκος, Τυφλός
Στάθης Μαυρόπουλος: Κριστομίτα, Παλικάρι
Νανά Παπαγαβριήλ: Υπηρέτης, Ταβερνιάρης, Μικρή με τα κίτρινα
Ανδρέας Σκούρτης: Κουρίτο, Παλικάρι
Χρήστος Θεοδωρίδης: Φίγκαρο, Παλικάρι, Κοντραμπατζής

Τεχνικός υπεύθυνος παραγωγής: Βασίλης Τζαφέρης. Κατασκευή σκηνοκού: Δημήτρης Κουρδής, Παναγιώτης Μακρής, Πάρος Τσιρανίδης. Ζωγραφική εκτέλεση αυλαίας: Στεφανία Μπογδανοπούλου. Κατασκευή κούκλας: Ολυμπία Σιδερίδου. Εκτέλεση κοστούμιών: Δάφνη Τσακιάτα. Χειριστής φωτισμών: Χρήστος Πραντούδης. Χειριστής ήχου: Βασίλης Τζαφέρης.

Η ηχογράφηση της μουσικής έγινε στο στούντιο «Πολύτροπο» από τον Αργύρη Παπαγεωργίου. Έπαιξαν: Τασούλα Μισουλή (βιολί), Σάκης Λάιος (κλαρινέτο), Παντελής Στόικος (τρομπέτα), Μιχάλης Σιγανίδης (κοντραμπάσο), Κώστας Παππάς (ντραμς) και Ηρακλής Πασχαλίδης (πίανο). Οι στίχοι των τραγουδιών, με αφετηρία τους στίχους του Λόρκα, είναι του Ηρακλή Πασχαλίδη.

Η παράσταση αυτή πρωτοπαρουσιάστηκε, σε μορφή ανοιχτής γενικής δοκιμής, στις 21 Αυγούστου 1998 στον Βερτίσκο, στο χώρο της κατασκευής, έπειτα από πρόσκληση της Κοινότητας Βερτίσκου.

Τίτλος του πρωτοτύπου: *Los Titeres de Cachiporra*. Πρώτα σχέδια για γύρω στα 1923. Οριστική γραφή το 1931. Πρώτη παράσταση: θέατρο Zarzuela της Μαδρίτης, 1937. Πρώτη δημοσίευση: Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Μαδρίτης, 1948-49.

Πρώτη ελληνική παράσταση: θίασος Πέτρου Φυσσούν, Δημοτικό Θέατρο Κήπου, Θεσσαλονίκη, καλοκαίρι 1974· μετάφραση Ι. Ιατρούδη, σκηνοθεσία Π. Φυσσούν, σκηνικά-κοστούμια Γ. Πάτσα, μουσική Χρ. Λεοντή, στίχοι Λ. Παπαδόπουλου.

Ο συγγραφέας

Ο Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα είναι ο μεγαλύτερος ισπανός ποιητής του 20ού αιώνα, που συνδυάζει στο έργο του τις τολμηρότερες αναζητήσεις της μοντέρνας γραφής με αυθεντικά στοιχεία της ισπανικής λαϊκής παράδοσης.

Γεννήθηκε στις 15 Ιουνίου 1899 στο Φουέντε Βακέρος, κοντά στη Γρανάδα της Ανδαλουσίας. Σπούδασε φιλολογία και νομικά στο Πανεπιστήμιο της Γρανάδας. Παράλληλα πήρε μαθήματα πιάνου και κιθάρας από τον μεγάλο μουσουργό Μανουέλ ντε Φάλια και έκανε τις πρώτες μουσικές του συνθέσεις.

Από το 1919 εγκαθίσταται στη Μαδρίτη, στη Φοιτητική Εστία, όπου και θα μείνει μέχρι το 1928. Γίνεται φίλος με σημαντικούς πρωτοποριακούς καλλιτέχνες, όπως το ζωγράφο Σαλβατόρ Νταλί, τον ποιητή Ραφαέλ Αλμπέρτι, τον κινηματογραφιστή Λουίς Μπουγιουέλ.

Από τα χρόνια της εφηβείας ως το τέλος της ζωής του γράφει αδιάκοπα, κυρίως ποιήματα, αλλά και θεατρικά έργα, ενώ παράλληλα ζωγραφίζει, συνθέτει τραγούδια, κάνει διαλέξεις.

Από το 1921, με τα *Μάγια της πεταλούδας*, αρχίζει να γράφει έργα για το θέατρο, που χαρακτηρίζονται από τις μεγάλες ποιητικές του αρετές αλλά και από μια σίγουρη αίσθηση της θεατρικότητας. Το 1927 παρουσιάζει τη *Μαριάννα Πινέδα*, που είναι ένας ύμνος στον έρωτα και την ελευθερία. Το 1928 δημοσιεύει μερικά σύντομα μονόπρακτα. Ακολουθούν τα έργα: *Η θαυμαστή μπαλωματού* (1928), *Περλιμπίν και Μπελίσα* (1929), *Σαν περάσουν πέντε χρόνια* (1930). Αλλά ο θεατρικός Λόρκα έγινε γνωστός σ' όλο τον κόσμο με τα τέσσερα μεγάλα δράματα της ωριμότητάς του: *Ματωμένος γάμος* (1933), *Γέμμα* (1934), *Δόνια Ροζίτα* (1935), *Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα* (1936).

Τα τελευταία χρόνια της ζωής του ο Λόρκα ασχολήθηκε ενεργά με τη θεατρική αποκέντρωση: το 1932 ο υπουργός Παιδείας τον διόρισε διευθυντή του πανεπιστημιακού περιοδεύοντος θιάσου La Barraca (Η Παράγκα), που είχε στόχο να γνωρίσει στο κοινό των επαρχιακών πόλεων και των πιο απομακρυσμένων χωριών τα έργα του κλασικού ισπανικού θεάτρου.

Στις αρχές του ισπανικού εμφυλίου πολέμου, στις 19 Αυγούστου 1936, ο Λόρκα εκτελέστηκε από τους φρανκιστές, στα περίχωρα της Γρανάδας. Ήταν 37 χρονών.

Το έργο

Το 1923 μια συνεργασία του με τον Μανουέλ ντε Φάλια στρέφει το ενδιαφέρον του ποιητή προς το κουκλοθέατρο. Σχεδιάζει δύο έργα που θα ολοκληρωθούν αργότερα: *Οι φασουλήδες του Κατσιπόρα* (1928) και *Η παράσταση του Δον Κριστόμπαλ* (1931).

Με τους *Φασουλήδες του Κατσιπόρα*, ο Λόρκα, γοητευμένος από τις δυνατότητες που δίνει το κουκλοθέατρο, γράφει μια τραγικωμωδία γεμάτη φαρισκικές καταστάσεις. Με αφετηρία το αγαπημένο του θέμα του αταίριαστου γάμου ανάμεσα σε μια νέα φτωχή κοπέλα και έναν πλούσιο γέρο, ο ποιητής καταγγέλει την ηλιθιότητα, την κοινωνική υποκρισία, τη βία. Όλα αυτά μέσα από ένα ποιητικό και θεατρικό παιχνίδι με σπαρταριστούς κωμικούς τύπους και ξεκαρδιστικές σκηνές.

Ο πατέρας της Ροζίτας, θέλει να την παντρεύει με τον Δον Κριστομίτα, που είναι ο φόβος και ο τρόμος των φτωχών. Εκείνη αγαπά έναν φτωχό νέο, τον Κοκολίκο. Όμως από ανάγκη υποκύπτει στις πιέσεις του πατέρα της και αποφασίζει να δεχτεί το γάμο με τον απαίσιο γέρο. Αλλά νά που την ημέρα του γάμου εμφανίζεται κι ένας τρίτος διεκδικητής της Ροζίτας, ο Κουρίτο, παιδικός της φίλος που μόλις γύρισε από την ξενιτεία... Η συνέχεια επί της σκηνής.

Η παράσταση

Οι *Φασουλήδες του Κατσιπόρα* γράφτηκαν για να παιχτούν από κούκλες. Προορίζονταν δηλαδή για ένα είδος θεάτρου με καθορισμένες και αυστηρές συμβάσεις, χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις ρεαλισμού και ψυχολογικής συνέπειας. Αυτό βέβαια δεν εμπόδισε τον Λόρκα να θίξει μέσα στους *Φασουλήδες* σοβαρά κοινωνικά προβλήματα, ούτε αφαίρεσε τίποτα από την αύρα με την οποία δροσίζει ο μεγάλος ισπανός ποιητής τα κείμενά του.

Η σχηματικότητα ωστόσο του κουκλοθεάτρου, αλλά και το κοινωνικό υπόβαθρο που υπάρχει στους *Φασουλήδες*, απαιτούσαν μια προσέγγιση που να μην είναι ούτε ακριβώς ρεαλιστική ούτε όμως και εντελώς μη ρεαλιστική. Μια προσέγγιση, μ' άλλα λόγια, που δεν θα μας απομάκρυνε από την πραγματικότητα, ταυτόχρονα όμως θα μας υπενθύμιζε διαρκώς ότι βρισκόμαστε στο θέατρο. Έτσι, στην παράσταση, τονίστηκε ιδιαίτερα το στοιχείο του θεάτρου μέσα στο θέατρο, και έγινε προσπάθεια να υπογραμμιστεί η σχέση θεάτρου και πραγματικότητας μέσα από έναν αισθητικό και